

دوتا ۳۴۴	عهد جدید / ۲۹
	عبرانیان - قسمت اول
S = معلم ۲ (تدریس توسط معلم ۲)	

(S) به برنامه " دوره شاگردسازی از رادیو " خوش آمدید. در این مجموعه تعلیمی، فرصت خواهید داشت با کتاب مقدس آشنا شوید. هنگامی که به این برنامه گوش می‌دهید، در دفترتان یادداشت بردارید یا برنامه را ضبط کنید. امروز رساله عبرانیان - قسمت اول را معرفی می‌کنیم. درباره گیرندگان، نویسنده، تاریخ نوشته شدن رساله، هدف از نوشته شدن و تقسیم‌بندی آن، مطالبی خواهیم آموخت.

نکته ۱. گیرندگان رساله به عبرانیان

اول "مخاطبین رساله"

یک "مخاطبین مسیحیان یهودی بودند نه مسیحیان غیر یهودی". مفهوم دقیق عبارت "عبرانیان" شناخته شده نیست. علیرغم این، با توجه به شواهد داخلی در رساله، طبیعی است که فرض کرد مخاطبین "مسیحیان یهودی" بودند. "عبرانیان ۶: ۱-۳ می‌فرماید که مخاطبین هنگامی که مسیحی شدند بنیاد عهد عتیق را در دست داشتند. این بنیاد، توبه از اعمال مرگبار، ایمان به خدا، دستورالعمل‌های مراسم تطهیر (منظور اعمال "شستشو" است نه "تعمید مسیحیان")، دستگذاری، قیام از مردگان و داوری ابدی را شامل می‌شد. در آن وقت این امور "تعالیم بنیادی عهد عتیق بودند". حزقیال ۱۸: ۱۱-۱۳ و ۳۰-۳۲ "توبه" از چنان اعمال مرگباری را تعلیم داد. پیدایش ۱۵: ۶ و حبقوق ۲: ۴ (عبرانیان ۱۰: ۳۸) ضرورت "ایمان به خدا" را تعلیم دادند. اعداد ۱۹ "مراسم تطهیر" را تشریح کرد. تثنیه ۳۴: ۹ دستگذاری هنگام سپردن رسالت به افراد را توصیف می‌کند، حال آنکه لاویان ۱: ۴ آن را به عنوان بخشی از آیین قربانی عرضه می‌دارد. اشعیا ۲۶: ۱۹ در باره "قیام از مردگان" و دانیال ۱۲: ۲ درباره "داوری ابدی" تعلیم می‌دهند. آمدن عیسی مسیح به جهان به این آموزه‌های بنیادین عهد عتیق اهمیت تازه و کامل‌تری بخشید. اینها قطعاً تعالیم بنیادی مسیحیت نیز هستند.

لیکن از آنجا که احتمالاً عبرانیان از همه طرف تحت فشار بودند و از لحاظ روحانی رشد نمی‌کردند، پس هر چه بیشتر عقاید متمایز مسیحی را کنار می‌گذاشتند و به سوی یهودیت باز می‌گشتند. آنان فقط بر روی این تعالیم بنیادین عهد عتیق که بخشی از یهودیت و شاخه‌های بخصوصی از یهود نیز بود تاکید می‌کردند. "مخاطبین زمانی که مسیحی شدند تحت حاکمیت عهدعتیق می‌زیستند". اصرار بر اینکه عهدعتیق بوسیله عهدجدید منسوخ و جایگزین شده (۷: ۱۸؛ ۸: ۶ و ۱۳) تنها از نظر کسانی منطقی بود که هنوز تلاش می‌کردند تحت حاکمیت عهدعتیق زندگی کنند و یا به آن بازگشت می‌کردند. مسیحیان غیر یهودی هرگز تحت حاکمیت عهد عتیق زندگی نکردند و لازم نبود متقاعد شوند که عهد عتیق لغو شده است.

دو "مخاطبین احتمالاً مسیحیان یهودی با عقاید مستقل بودند". آنها کسانی بودند که از زمینه یهودیت با عقاید مستقل به مسیحیت گرویده بودند. پیشینه آنها برخلاف جوامع یهودی که عقاید مستقلی داشتند، از قبیل عقاید اِسینی‌ها و جامعه فُمران، چندان شبیه به یهودیان اصول‌گرا و سنتی اورشلیم و آیینهای آنان در معبد نبود. طبق نظر مورخین، چنین گروههایی با عقاید مستقلی از یهودیان را می‌شد در میان پراکنندگان یهودیان نیز یافت. یوسفوس مورخ معتقد است که چنین جوامعی، به‌هنگام انجام مراسم قربانی، در اثر برتر دانستن خود و تطهیرهایی که عادتاً انجام می‌دادند، خود را از سایر یهودیان متمایز می‌کردند.

چنین به نظر می‌رسد که جامعه یهودیان در روم جنبه‌های اعتقادی مستقل مخصوص "تعمیدها یا مراسم طهارت" را حفظ می‌کردند. هنگامی که این یهودیان مسیحی شدند، برخی از این مراسم یهود را به جامعه مسیحیان روم تحمیل کردند. بر اساس عبرانیان ۶: ۲، مسیحیان عبری به آن "تعمیدها یا مراسم طهارت" علاقه خاصی داشتند. مطابق با سنت رسولان که توسط هیپولیتوس نوشته شد، در آغاز قرن سوم بعد از میلاد، تعمید مسیحی، به عنوان عمل اصلی ورود به مسیحیت در روزهای یکشنبه انجام می‌شد، لیکن در روز پنجشنبه قبل از آن شخص می‌بایست برای حذف ناپاکی‌ها آیین استحمام را انجام دهد. این آیین تطهیر قبل از تعمید در عهد عتیق تعلیم داده نشده، لیکن به احتمال زیاد میراث یهودیت روم بوده است. بنابراین، اگر رساله به عبرانیان به روم فرستاده شده باشد، اشاره به "دستورالعمل مراسم تطهیر" در عبرانیان ۶: ۲ احتمالاً بیشتر به موقعیت آنان مربوط می‌شود تا به موقعیت خواننده امروزی.

سه "مخاطبین احتمال گروه کوچکتری از مسیحیان بودند؛ اینان احتمالاً مسیحیان یهودی سنت‌گرایی بودند که از بدنه اصلی مسیحیان خود را کنار کشیده بودند". عبرانیان ۲: ۳ می‌فرماید که آنها احتمالاً گروهی از مسیحیان یهودی بودند که شخصاً هرگز عیسی مسیح را ندیده و سخنان او را نشنیده بودند، ولی از کسانی که خود شنونده سخنان مسیح بودند در مورد او کسب اطلاع کرده بودند. عبرانیان ۱۰: ۳۲-۳۴ نقل می‌کند که ایشان پس از ایمان آوردنشان تحت جفا قرار گرفتند، بطوری که متحمل تحقیر در ملاء عام، حبس و غارت اموالشان شدند. عبرانیان ۶: ۱۰ و ۱۰: ۳۴ می‌گوید آنها به سایر مسیحیان بخصوص کسانی که در طول جفاها متحمل بیشترین رنج شدند، کمک زیادی کردند. با این حال، عبرانیان ۵: ۱۱ تا ۶: ۱ نشان می‌دهد که رشد آنها به عنوان مسیحیان متوقف شده بود و در معرض خطر سقوط از ایمان مسیحی و بازگشت به جایی قرار داشتند که قبلاً بودند. به احتمال زیاد رغبتی نداشتند پیوندهای خود را با ایمان یهودی، که هنوز مورد لطف و حفاظت حکومت روم بود، قطع کنند. نویسنده که یا آنها را می‌شناخت و یا از وضعیتشان آگاه بود، بطور جدی در مورد سقوط کامل از ایمان مسیحی به آنان هشدار می‌دهد، زیرا دیگر قادر نبودند توبه کنند (۶: ۶)؛ لذا می‌رفتند تا به دستهای خدای زنده بیفتند (۱۰: ۱۳) که آتش سوزاننده است (۱۲: ۲۹). او همچنین آنها را تشویق کرد که اگر محکم به اعتماد اولیه خود بچسبند و مطابق با اراده خدا عمل

کنند، در آینده پر جلال مسیح شریک خواهند شد (۳: ۱۴) امید آنها یقیناً تحقق می‌یابد (۶: ۱۱)، آنان آنچه را که خدا وعده داده است دریافت خواهند کرد (۱۰: ۳۶) و ملکوت خدا را که تزلزل ناپذیر است بدست خواهند آورد (۱۲: ۲۸). واقعیت این است که نویسنده تنها از ترجمه یونانی عهد عتیق مطالبی را نقل می‌کند. بنابراین احتمالاً مخاطبین عهد عتیق را به ترجمه یونانی می‌دانستند و یهودیان یونانی زبان (هلنیست) بودند. بر اساس شواهد داخلی، این مسئله اشاره به این نیز دارد که اطلاعات آنها در مورد آیین قربانی باستانی اسرائیل از مطالعه عهد عتیق حاصل شده بود و نه از تماس مستقیم با مراسم معبد در اورشلیم. عبرانیان ۱۰: ۲۵ می‌فرماید که برخی از آنان عادت نداشتند در گردهمایی با سایر مسیحیان شرکت کنند. این امر شاید به این واقعیت اشاره داشته باشد که آنها "گروه کوچتری از مسیحیان یهودی محافظه‌کار" بودند که با گروه‌های بزرگتر مسیحیان ناحیه خود مشارکت نداشتند. شاید کلیسای خانگی بودند در میانه اجتماع بزرگتری از کلیسای شهری و گرایش داشتند به اینکه رشته‌های مشارکتی که آنها را به سایر مسیحیان خارج از دایره کوچک خودشان پیوند می‌زد، نادیده بگیرند.

دوم. "مقصد نامه"

در عبرانیان ۱۳: ۲۴ نویسنده از طرف "کسانی که در ایتالیا" هستند سلام می‌رساند. این ممکن است بدین معنا باشد که نامه از روم یا "به روم" نوشته شد. پدر کلیسا، کلیمنت روم در سال ۹۶ پس از میلاد با این نامه آشنایی دارد. بنابراین بر اساس منابع موجود، ظاهراً اولین جایی که رساله به عبرانیان مورد شناسایی قرار گرفت روم بود. از این رو، به احتمال زیاد افرادی که اصالتاً از روم آمده بودند از طریق این رساله سلام‌های خود را به روم ارسال داشتند. تیموتائوس، که نامش در عبرانیان ۱۳: ۲۳ ذکر شده، در روم کاملاً شناخته شده بود. بعلاوه، کتاب رومیان نشان می‌دهد که کلیسای روم بنیان یهودی - مسیحی داشت (رومیان ۱۱: ۱۳ و ۱۸).

کلیسا احتمالاً توسط یهودیان و کسانی که به یهودیت گرویده بودند تاسیس شد. اینها هنگام پنطیکاست در سال ۳۰ میلادی مسیحی شدند و بعد از آن به روم بازگشتند (اعمال ۲: ۱۰-۱۱). در طول سالهای بعد، غیر یهودیان بیشتری در روم، مسیحی شدند، بطوریکه هنگام نگارش رساله به رومیان در سال ۵۷ میلادی، مسیحیان غیر یهودی دارای اکثریت بودند. کلیسای روم در مجموع، مفاهیم ماموریت بشارت جهانی به غیر یهودیان را پذیرفته بود، اما بخش محافظه‌کار کوچکی در درون کلیسای روم به اصول محافظه‌کارانه‌تر سنت یهود پایبند مانده بود. بر مبنای عبرانیان ۱۰: ۲۵ محتمل‌ترین موقعیت تاریخی این است که رساله به عبرانیان برای این بخش از مسیحیان محافظه‌کار یهودی یا کلیسای خانگی در روم ارسال شد، یا حداقل برای آن دسته از مسیحیان یهودی کلیسای روم که عادت نداشتند با سایر مسیحیان روم ملاقات کنند.

نکته ۲. نویسنده رساله به عبرانیان

اول. "نویسنده رساله به عبرانیان شناخته شده نیست"

ما بطور قطعی نمی‌دانیم که رساله به عبرانیان به وسیله چه کسی نوشته شد. رساله به جامعه‌ای مسیحی یهودی که به احتمال بسیار زیاد در روم بودند نوشته شد. مطمئناً نمی‌دانیم رساله به عبرانیان را چه کسی نوشته است. سنت کلیسای مسیحیان اولیه از انتهای قرن چهارم میلادی آن را به پولس منسوب می‌کند. قبل از آن، تنها احتمال و فرض وجود داشت. با آنکه افراد بحث کرده‌اند که نویسنده ممکن است کلیمنت روم، لوقا (به نظر کالوین)، برنابا، آپلس (به نظر لوتر) یا حتی پرسکیلا و آکیلا بوده باشد، نتیجه نهایی این است که ما نمی‌دانیم چه کسی رساله به عبرانیان را نوشت.

دوم. "این نظریه که پولس نویسنده رساله به عبرانیان بود" در سال حدود ۱۹۰ میلادی در اسکندریه مصر توسط کلیمنت ارائه شد و متعاقباً در کل کلیسای مسیحی شرق پذیرفته شد. با این حال، کلیسای غرب تنها از اواخر قرن چهارم به بعد آنرا به پولس منسوب کرد. در غرب، فهرست کتن قانونی موراتوری (۱۷۰ میلادی)، ایرنیئوس (۱۷۰ میلادی)، هیپولیتوس (۲۴۰ میلادی) و گایوس در روم، پولس را نویسنده این رساله نمی‌دانستند. اوزیبوس (۳۰۰ میلادی) اشاره دارد به اینکه حتی در روزگار وی برخی از رومیان، پولس را مولف رساله نمی‌دانستند. جرومی (۳۸۴ میلادی) و آگوستین (۳۵۴ تا ۴۳۰ میلادی) این نظر را در غرب گسترش دادند که پولس بعنوان نویسنده آن پذیرفته شود. علت این نبود که متقاعد شده بودند، بلکه به این دلیل عملی بود که جزئی از "کائن" بودن آن منوط بود به اینکه رسولی آن را نوشته باشد. از سوی دیگر در حالی که شورای کلیسای سوم کارتاژ در سال ۳۹۷ بین ۱۳ رساله پولس و رساله به عبرانیان تمایز قائل شد، تنها شورای کلیسای ششم کاتاژ در سال ۴۱۹ میلادی تمام ۱۴ رساله را منتسب به پولس دانست.

سوم. "دلایل برای اینکه پولس نمی‌تواند نویسنده رساله به عبرانیان باشد"

عبرانیان ۲: ۳ می‌فرماید، "چگونه امکان دارد که ما از مجازات بگریزیم، اگر نسبت به چنین نجات عظیمی بی‌اعتنا باشیم؟ زیرا این مژده را ابتدا عیسی خداوند اعلام نمود، و بعد کسانی که آن را از دهان او شنیدند، آن را برای ما تأیید کردند." بنابراین، نویسنده رساله به عبرانیان می‌گوید که وی رسولی نبود که خود شنونده سخنان خداوند عیسی مسیح بوده باشد، بلکه او از نسل دوم مسیحیان بود، یعنی شاگرد یکی از رسولان که پیام نجات را از آنان شنید. بر عکس پولس می‌گوید وی انجیل را مستقیماً از مسیح شنید (غلاطیان ۱: ۱۱).

در حالی که نویسنده به عبرانیان خوانندگان را نصیحت می‌کند که افراد تحت جفا و محبوس را به یاد داشته باشند (۱۰: ۳۲؛ ۱۳: ۳)، پولس از خوانندگان خود می‌خواهد که زنجیرهای خود او را از یاد نبرند (کولسیان ۴: ۱۸).

در حالی که نویسنده به عبرانیان خوانندگان خود را پند می‌دهد که ایمان رهبران خود را الگو قرار دهند (۱۳: ۷)، پولس خوانندگان را اندرز می‌دهد که از زندگی او سرمشق گیرند (اول قرنتیان ۱۱: ۱).

در حالی که نویسنده به عبرانیان عموماً تنها از نام "عیسی" استفاده می‌کند، پولس غالباً نام "خداوند عیسی مسیح" را بکار می‌برد.

در حالی که نویسنده به عبرانیان در نقل قول‌های خود فقط از ترجمه یونانی عهد عتیق بهره می‌برد، پولس در نقل قول‌های خود از اصل عبری و ترجمه یونانی هر دو استفاده می‌کند. در حالیکه پولس فرم گفتاری یونانی را در رسالات خود بکار می‌برد، هم لوقا و هم نویسنده به عبرانیان در نوشته‌های خود از فرم ادبی یونانی بهره می‌برند که یونانی بهتری نبود، بلکه تنها یونانی متفاوتی بود. نتیجه: ما نمی‌دانیم چه کسی رساله به عبرانیان را نوشت. تنها خدا می‌داند. اما بر اساس دوم تیموتائوس ۳: ۱۶، نویسنده قطعاً تحت الهام روح القدس بود و برای ما چیزی را نوشت که خدا می‌خواست بدانیم، باور کنیم و به آن عمل نماییم.

نکته ۳. تاریخ نگارش رساله عبرانیان

از آنجایی که نویسنده و مخاطبین شناخته شده نیستند، تاریخ و مکان نگارش رساله نیز نامشخص است. در عبرانیان ۱۳: ۲۳ نویسنده بیان می‌دارد که تیموتائوس، همکار جوان پولس، از زندان آزاد شده بود. این بدان معناست که رساله در قرن اول میلادی نوشته شد.

بر اساس عبرانیان ۹: ۶-۹ و ۱۰: ۱-۵، ظاهراً مخاطبین آگاه بودند که، نه در روم، بلکه در معبد اورشلیم، هنوز هدایا و قربانیه‌ها تقدیم می‌شدند. بنابراین رساله می‌بایست پیش از سال ۷۰ میلادی که اورشلیم و معبد ویران شدند، نوشته شده باشد.

در عبرانیان ۸: ۱۳ نویسنده به عبرانیان می‌گوید که عهد قدیم، که بوسیله عهد جدید منسوخ شده بود، "کهنه شده و بزودی از بین می‌رود." این عین حقیقت بود، بویژه در دوره زمانی جاری در سال ۷۰ میلادی.

در عبرانیان ۲: ۳ نویسنده از خود و شنوندگانش به عنوان وابستگان به شاگردان رسولان سخن می‌گوید. بنابراین آنها مسیحیان نسل دومی بودند که پیام نجات را از شاگردان مسیح شنیدند و معجزات رسولان را بعد از سال ۳۰ میلادی مشاهده کردند.

بر اساس عبرانیان ۱۰: ۳۲-۳۴، آنها متحمل جفا شدند و این احتمالاً به اخراج مهاجران یهودی از روم توسط امپراتور کلودیوس در سال ۴۹ میلادی اشاره دارد. سوئونیوس مورخ می‌نویسد که کلودیوس آنها را به این دلیل بیرون کرد که "مستمراً در آشوب‌های با انگیزه مسیح افراط می‌کردند." اخراجی با مقیاس وسیع از این نوع قطعاً با اهانت، آزار و اذیت، حبس و غارت گسترده از سوی مردم روم همراه بود. با اینحال، عبرانیان ۱۲: ۴ می‌فرماید مسیحیان این دوره هنوز بخاطر ایمانشان با مجازات مرگ مواجه نشده بودند، در حالی که چنین مسئله‌ای هنگام جفا در دوران نرون در سال ۶۴ میلادی واقع شد.

بنابراین نتیجه می‌گیریم که به احتمال زیاد رساله به عبرانیان اندک زمانی پیش از شیوع جفا بر مسیحیان روم در سال ۶۴ میلادی، مخصوصاً برای مسیحیان یهودی آنجا نوشته شد.

نکته ۴. هدف از نگارش رساله عبرانیان

در سرتاسر رساله، نویسنده در مورد خطر انحراف از ایمان مسیحی و بازگشت به یهودیت هشدار می‌دهد. عبرانیان اصالتاً یهودیانی بودند که مسیحی شده بودند. اما بدلیل فشارهای ناشناخته گوناگون، از لحاظ روحانی به بلوغ نمی‌رسیدند (۵: ۱۱-۱۴). بجای حرکت رو به جلو، به عقب بازگشت می‌کردند. شروع کرده بودند به کنار گذاشتن تعالیم متمایز مسیحیت و تنها بر آن تعالیمی تاکید داشتند که تعالیم بنیادی یهودیت نیز بودند (۶: ۱-۳). بنابراین نویسنده از یک سو، به آنها در مورد عواقب انحراف از ایمان مسیحی هشدار می‌دهد، و از سوی دیگر این حقیقت را به آنها تعلیم می‌دهد که چطور عهد جدید در عیسی مسیح عهد قدیم را کهنه و منسوخ کرد و آنها را اندرز می‌دهد که در رشد روحانی مداومت داشته باشند.

نکته ۵. تقسیم‌بندی رساله عبرانیان

"موضوع" کتاب عبرانیان "نصیحت در مورد ایمان داشتن به عیسی مسیح و گمراه نشدن" است. کتاب را می‌توان به دو بخش زیر تقسیم کرد:

بخش اول شامل عبرانیان ۱: ۱ تا ۹: ۱۸ است. "عیسی مسیح ارزش ایمان ما را دارد." این بخش از چهار قسمت تشکیل شده است:

قسمت یک عبرانیان ۱: ۱ تا ۲: ۱۸ را شامل می‌شود. "مسیح، آشکار کننده مکاشفه نهایی خداست." خداوند مکاشفه نهایی خود را از طریق مسیح عطا کرد. مسیح خدا و انسان، برتر از تمام انبیاء و همه فرشتگان، منجی و کاهن اعظم انسانهاست. نویسنده در مورد نادیده گرفتن این مکاشفه هشدار می‌دهد.

قسمت دو شامل عبرانیان ۳: ۱ تا ۴: ۱۳ است. "مسیح، پسر خدا و مسئول خانه اوست." مسیح از موسی برتر است. نویسنده هشدار می‌دهد که قلب خود را در مقابل این مکاشفه سخت نکنید.

قسمت سه عبرانیان ۴: ۱۴ تا ۷: ۲۸ را در بر می‌گیرد. "مسیح، کاهن اعظم برتر است." مسیح به عنوان کاهن اعظم با انسانها همدردی می‌کند و دعاها را می‌شنود. نویسنده هشدار می‌دهد که از لحاظ روحانی نابالغ باقی نمانند و خطر انحراف را متذکر می‌شود. مسیح کاهن اعظم برتر است، زیرا کهانتش بر مبنای شریعت نیست، بلکه بر ذات بی‌گناه و قیامش از مردگان استوار است.

قسمت چهار شامل عبرانیان ۸: ۱ تا ۱۰: ۱۸ است. "مسیح، خادم معبد و قربانی برتری است." قربانی‌های دائمی حیوانات با مرگ عیسی مسیح یکبار برای همیشه جایگزین شد. خدمت زمینی در معبد جای خود را به خدمت مسیح در آسمان داد. عهد جدید واقعات جایگزین عهد قدیم سایه‌ها شد.

بخش دوم شامل عبرانیان ۱۰: ۱۹ تا ۱۳: ۲۵ است. "نصیحت در مورد ایمان داشتن به عیسی مسیح و منجرف نشدن از ایمان مسیحی." شامل چهار قسمت است:

قسمت یک عبرانیان ۱۰: ۱۹-۳۹ را در بر می‌گیرد. "ویژگی ضروری ایمان انحراف‌ناپذیر". نویسنده مردم را نصیحت می‌کند که خدا را از طریق مسیح پرستش کنند و به آنها هشدار می‌دهد که مرتکب گناه ارتداد عمدی نشوند.

قسمت دو شامل عبرانیان ۱۱: ۴۰ است. "ماهیت و نمونه‌های ایمان". نویسنده از ماهیت ایمان دفاع می‌کند و نمونه‌های متعددی از ایمان را از عهد عتیق ارائه می‌دهد. با این حال، ایمان افراد عهد عتیق صرفاً در عیسی مسیح قابل دفاع است.

قسمت سه شامل عبرانیان ۱۲: ۱ تا ۱۳: ۲۵ است. "ثمرات ایمان". نویسنده عبرانیان را نصیحت می‌کند که با پیروی از عیسی مسیح که پیشتاز و کامل‌کننده ایمان است، در ایمان مداومت کنند. آنان را پند می‌دهد که انضباط خدا را بپذیرند و با تکیه بر فیض خدا زندگی مسیحی مقدسی داشته باشند. با استفاده از واقعیت اورشلیم آسمانی تشویقشان می‌کند، لیکن به آنها هشدار می‌دهد که این مکاشفه نهایی خدا را رد نکنند.

قسمت چهار عبرانیان ۱۳: ۱-۲۵ را شامل می‌شود. "نصایح پایانی و ذیل نامه". نویسنده عبرانیان را نصیحت می‌کند که برادرانشان را دوست بدارند، از غریبه‌ها استقبال کنند، زندانیان را به یاد داشته باشند، برای زندگی زناشویی حرمت قائل شوند، از گناهانی مانند فساد جنسی و پولدوستی بپرهیزند. به آنها اندرز می‌دهد که ایمان و زندگی رهبران خود را سرمشق قرار دهند، از رهبرانشان اطاعت کنند و قربانی مسیحی حقیقی تقدیم کنند. نویسنده رساله را با دعا، ستایش، یادداشتهای شخصی و در آخر تهیات و دعای اختتام، به پایان می‌برد.

تکلیف برای هفته آینده

اول. در طول هفته آینده، عبرانیان فصلهای ۸ تا ۱۳ را بخوانید.

هفته بعد، به معرفی رساله به عبرانیان - قسمت دوم خواهیم پرداخت.

دوم. کتابهای دستورعمل "بروید و ملکوت خدا را موعظه کنید" را ملاحظه کرده و به آدرس اینترنتی www.dota.net مراجعه کنید. این آدرس را به حروف تکرار میکنم

سوم. هر شنبه تا چهارشنبه به برنامه "دوره شاگردسازی از رادیو" گوش دهید.